

CURS 5

PARTEA I. INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE

CAPITOLUL 3. INSTITUȚIILE UNIUNII EUROPENE. COMISIA EUROPEANĂ

3.1. Comisia Europeană

REZUMAT

În analiza instituțiilor europene, patru aspecte devin evidente. În primul rând, acestea sunt irevocabil interdependente: oricât de multe ar concura între ele, sunt condamnate să reușească sau să eșueze împreună. În al doilea rând, capacitatea lor de a îndeplini funcțiile centrale ale Uniunii Europene este subiectul multor dubii, mai ales după extinderea la 10 noi state membre. În al treilea rând, guvernele statelor membre ale Uniunii Europene au lansat un nou tip de opțiuni instituționale pentru a lega „naționalul” de modalitățile de luare a deciziilor în Uniune. În al patrulea rând, înțelegerea guvernării colective în Europa cere examinarea atentă a modului în care instituțiile Uniunii Europene funcționează și interacționează.

3.1. Comisia Europeană

Comisia Europeană a reprezentat, de la înființare până în prezent, în calitate de organ executiv, unul dintre cele mai importante motoare ale integrării și extinderii europene. Comisia a suferit de-a lungul timpului numeroase transformări, legate de structura sa, de rolul și locul său în complexul mecanism de elaborare a politicilor și legislației UE.

Scurt istoric

Comisia Europeană s-a format în urma fuziunii organelor administrative separate ale Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO), Comunității Economice Europene (CEE) și EURATOM, în urma Tratatului de Fuziune semnat la Bruxelles în 1965 și intrat în vigoare în 1967.

Organul administrativ al CECO era reprezentat de Înalta Autoritate, cu sediul la Luxemburg. În compoziția sa figurau nouă membrii, desemnați pe o perioadă de șase ani de către guvernele celor șase state fondatoare. Principala atribuție a acestui organism era de a superviza înlăturarea barierelor din calea liberei circulații a cărbunelui și oțelului, iar activitatea sa, independentă față de guvernele statelor membre, era supusă controlului din partea Consiliului Special al Miniștrilor și a Adunării Parlamentare Comune.

În baza Tratatelor de la Roma, s-au creat Comisii separate, cu sediul la Bruxelles, pentru CEE și EURATOM (Comisia Comunității Economice Europene și respectiv Comisia Comunității Europene pentru Energie Atomică), formate de asemenea din nouă membrii, numiți

de guvernele statelor membre pe o perioadă de patru ani. Comisia CEE, spre deosebire de Înalta Autoritate, nu adopta decizii, ci punea în aplicare hotărârile Consiliului de Miniștri.

Potrivit prevederilor Tratatului de Fuziune de la Bruxelles, cele trei Comisii s-au contopit la 1 iulie 1967, formând o nouă instituție – Comisia Comunităților Europene, cunoscută sub numele de Comisia Europeană, cu sediul la Bruxelles.

Numărul comisarilor a crescut, pe măsura extinderii Uniunii Europene. La început, Comisia era formată din nouă comisari (câte doi pentru Franța, Germania de Vest și Italia, și câte unul pentru fiecare stat Benelux). Numărul comisarilor a crescut la treisprezece în 1973, odată cu aderarea Marii Britanii (doi comisari), a Danemarcei și Irlandei (câte un comisar). Numărul comisarilor a ajuns la 14 în 1981 (un comisar pentru Grecia), la 17 în 1986 (doi comisari pentru Spania, un comisar pentru Portugalia), și la 20 în 1995, în urma aderării Austriei, Finlandei și Suediei (câte un comisar pentru fiecare).

Lărgirea din 2004 a adus modificări importante în atribuirea numărului de comisari pentru fiecare țară. Astfel, fiecare țară membră a Uniunii Europene are câte un comisar, indiferent de mărimea sa. Numărul comisarilor a ajuns la 25.

Din 2007, după aderarea României și Bulgariei la UE, numărul comisarilor s-a ridicat la 27. Iar de la 1 iulie 2013, odată cu aderarea Croației la UE, numărul comisarilor a crescut la 28. Conform Tratatului de la Lisabona, numărul membrilor **Comisiei Europene** ar putea fi redus de la 28 la 18, începând cu 2014, noul sistem implicând faptul că pentru o perioadă de 5 ani (cât durează mandatul Comisiei Europene) într-un ciclu de 15 ani, fiecare stat membru nu va fi reprezentat în Comisie. O altă schimbare pe care o aduce Tratatul de la Lisabona se referă la președintele Comisiei, a cărui numire este strâns legată de rezultatele alegerilor pentru Parlamentul European, și ale cărui puteri sunt sporite, putând să demită pe oricare dintre comisari.

Structura Comisiei

Comisia e structurată pe două palieri:

Palierul 1 grupează **colegiul celor 28 de comisari** cu funcții ministeriale, numiți de statele membre pentru 5 ani (câte un comisar din fiecare țară membră a Uniunii, numiți însă de Consiliu, pe baza propunerilor făcute de statele membre). Comisarii au independență totală față de statele membre și acționează în interesul general al comunității. Președintele Comisiei stabilește responsabilitatea fiecărui Comisar (politica ce îi este atribuită).

„Colegiul Comisarilor” (cei 28 de comisari) se întâlnește o dată pe săptămână, de regulă miercuri, în Bruxelles. Fiecare problemă de pe agendă este prezentată de comisarul însărcinat cu politica respectivă, după care colegiul ia o decizie colectivă.

Palierul 2 este format din cei 24.000 de membri ai personalului permanent, divizați în 23 de **Direcții Generale** sau departamente: relații externe (3 departamente), probleme economice și financiare, industrie, concurență, ocuparea forței de muncă, relații industriale și probleme sociale, agricultură, transporturi, dezvoltare, personal și administrație, informare, comunicare culturală și audiovizual, mediu înconjurător, siguranță nucleară și protecție civilă, știință, cercetare și dezvoltare, telecomunicații, informarea pieței, pescuitul, piața internă și serviciile financiare, energie, buget, control financiar, taxe și uniune vamală, educație, politica întreprinderilor, turism, politica de consum și asigurarea protecției consumatorului.

Cel mai influent și mai prestigios post din comisie este cel al **Președintelui**; el este reprezentatul principal al comisiei în întâlnirile cu alte organizații sau instituții. Președinții comisiei au fost: Jean Rey (Belgia, 1967-1970), Franco Maria Malfatti (Italia, 1970-1972), Sicco

Mansholt (Olanda, 1972-1973), Francois Xavier Ortoli (Franța, 1973-1977), Roy Jenkins (Marea Britanie, 1977-1981), Gaston Thorn (Luxemburg, 1981-1985), Jacques Delors (Franța, 1985-1995), Jacques Santer (Luxemburg, 1995-1999), Manuel Marin (Spania, iulie-septembrie 1999), Romano Prodi (Italia, 1999-2004) și Jose Manuel Durao Barroso (Portugalia, 2004 – 2010 și 2010 – 2014).

Competențele Comisiei

Tratatul de la Maastricht a acordat Comisiei Europene următoarele 4 competențe:

1. Comisia face propuneri legislative către Parlament și Consiliu: este competența de **inițiativă** în materie de legislație. În acest scop, Comisia contactează guvernele statelor membre, prin reprezentanții permanenți.
2. Comisia implementează politicile UE și bugetul: este competența de **execuție** – aplicarea normelor stabilite de Consiliu, luarea deciziilor proprii, participarea la procesul de adoptare a actelor Consiliului și ale Parlamentului European și realizarea politicilor comune pe baza deciziilor Consiliului.
3. Comisia asigură respectarea dreptului european (împreună cu Curtea de Justiție Europeană): este competența de **control**. Comisia veghează la aplicarea corectă a tratatelor și deciziilor adoptate de instituții.
4. Comisia reprezintă UE pe plan intern și internațional, în negocierile cu alte state: este competența de **reprezentare**.

În scopul verificării îndeplinirii corespunzătoare a atribuțiilor sale, Comisia este supusă unui dublu control: politic și financiar. Controlul politic este realizat de către Parlamentul European care, în cazul constatării de unor nereguli în activitatea Comisiei, poate adopta cu majoritate calificată o moțiune de cenzură, urmată de demiterea colectivă a membrilor Comisiei. Controlul financiar este exercitat pe de o parte de către Curtea de Conturi, care examinează cheltuielile totale ale Comunităților și înaintează Parlamentului și Consiliului un raport în acest sens, și de către Parlament, care la recomandarea Consiliului descarcă financiar Comisia în ceea ce privește execuția bugetară.

Funcționarea Comisiei

Aprobarea propunerilor în cadrul comisiei se face în următorul mod: un proiect inițial este formulat de către funcționarii din departamentul de resort; dacă este necesar, sunt contactate și alte persoane: experți, cadre universitare, oficiali din țările membre sau grupuri de interes; de asemenea, sunt consultate Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, dacă este cazul.

Proiectul este apoi înaintat către superiori, prin Cabinetele Comisarilor, trece de ședința săptămânală a șefilor de cabinet și ajunge la Comisie (cei 28 de comisari); evident, pe parcurs proiectul poate suferi modificări majore.

Comisia poate: să accepte proiectul (toți comisarii, sau majoritatea comisarilor), să refuze proiectul, să îl trimită înapoi spre reformulare la departamentul de unde a plecat sau să amâne luarea unei decizii.

Dacă proiectul este acceptat, va fi trimis către Consiliu și Parlament.

Alegerea unei noi Comisii

Comisia este numită pe 5 ani, la 6 luni de la alegerile pentru Parlamentul European.

Procedura de alegere a unei noi Comisii este următoarea: guvernele statelor membre stabilesc împreună persoana care va fi președintele Comisiei; președintele astfel desemnat, împreună cu guvernele statelor membre, îi aleg pe ceilalți membri ai Comisiei; Parlamentul European îi interviează pe cei nominalizați, și stabilește dacă acceptă sau refuză întreaga Comisie.

Prima Comisie Barroso și-a încheiat mandatul în ianuarie 2010, fiind urmată de o nouă Comisie, având însă același președinte. Jose Manuel Durao Barroso a fost reconfirmat în funcție, în urma votului Parlamentului European din 16 septembrie 2009. Noua Comisie (Barroso 2) și-a început mandatul în februarie 2010.

Întrebări recapitulative

1. Care sunt atribuțiile Comisiei Europene?
2. Care este numărul de comisari atribuiți fiecărei țări membre, după lărgirea din 2004?
3. În ce oraș se găsește sediul Comisiei Europene?
4. Câți ani durează mandatul Comisiei Europene?
5. Câți comisari sunt în prezent în Comisia Europeană?